

**TOBO ACCENT 2004-05
WEST-VLAANDEREN**

JONGSTE KLEUTERS	OUDERE KLEUTERS	EERSTE GRAAD	TWEEDE GRAAD	DERDE GRAAD	EERSTE GRAAD So
EEN SLEUTELHANGER WEVEN					

CONTEXTGEBIED	Gebruiksvoorwerpen				
INTEGRATIEMOGELIJKHEDEN	Muzische Vorming : beeldopvoeding Wero-thema's: Textieltraditie Vlaanderen Boeiend textiel				
TECHNOLOGISCH GEHALTE					
PROBLEEMOPLOSSEND HANDELEN	☐	☐	☐	☐	☐
VERHOGEN VAN DE TECHNICITEIT	☐	☐	☐	☐	☐
MAATSCHAPPELIJKE RELEVANTIE	☐	☐	☐	☐	☐

Probleem	Hoe maak ik een gebruiksvoorwerp uit textiel?
Korte beschrijving Van de activiteit	De kinderen ontdekken via allerlei naslagbronnen de rijke textieltraditie in Vlaanderen. Ze waarderen de weefkunst in de wandtapijten die ze zagen bij het bezoek aan een museum. De leerlingen treden in de voetsporen van de wever-kunstenaar. Aan de hand van een stappenplan leren de leerlingen een eenvoudig werkstukje weven. Daarin komen de meest gebruikte weefknopen voor. Het werkstukje krijgt een functionele toepassing in eigen leefsituatie.
Materiaal en gereedschap	☐ Verzameling keukenlinnen: theedoek, tafellaken, servet,... ☐ 6 textielloopen ☐ video-opname: indiaans weefgetouw in werking, fragment Daens, moderne weefgetouwen ☐ verzameling weefgereedschap: schietspoel, weefpen, kam, mini-weefgetouw ☐ een zelfgemaakt weeflapje en een machinaal geweven mat. ☐ 3 tekeningen van de knopen (bijlage) ☐ individueel werkblad ☐ individueel stappenplan ☐ een checklist (evaluatielijst) ☐ stevig karton ☐ meet- en schrijfmateriaal ☐ verzameling draden uit verschillende materie, van verschillende grofheid, van verschillende kleur.
Bibliografie	Bert Vanhoutte Leraar 4 ^{de} leerjaar Vrije basisschool Kinderland, St-Anna 41, 8500 Kortrijk.

DOELSTELLINGEN

SITUERING IN HET CURRICULUM BASISONDERWIJS (beperkt tot de technologische doelen van elke bron)													
ONTWIKKELINGSDOELEN Dienst voor Onderwijsontwikkeling	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5								
EINDTERMEN Dienst voor Onderwijsontwikkeling	1.11	2.6	2.8										
LEERPLAN GO Gemeenschapsonderwijs	1.4	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	3.5	p.32	p.33				
LEERPLAN OVSG Gemeentelijk onderwijs	1.2	1.6	1.13	1.15	1.17	1.20	2.1	2.4	2.13	2.19	2.20	3.6	3.7
LEERPLAN VVKBAO Vrij Onderwijs	(6.1)	(6.6)	6.12	(6.13)	(6.14)								

Concrete lesdoelen	☐ Met eigen woorden beschrijven hoe een lapje textiel ontstaat. ☐ Via onderzoek inzicht verwerven in weefknopen en verbindingen; kwaliteitseigenschappen afleiden. ☐ Inzicht verwerven in de werking van een weefgetouw; daarbij de werking van nuttige hulpmiddelen inschatten. ☐ Zelf kwaliteitsvol kunnen weven; de weeftechniek kunnen uitleggen en demonstreren. ☐ Een functioneel werkstukje kunnen weven en afwerken. ☐ Een eigen kwaliteitsoordeel kunnen geven over werkstukjes van anderen.
Leerplandoelen van eigen net: Vrij Onderwijs	(6.1) Zien in dat courante producten gemaakt zijn uit welbepaalde materialen en/of grondstoffen (6.6) Zien in dat producten gemaakt worden volgens bepaalde technische principes. 6.12 Kinderen kunnen hun materialenkennis en hun kennis van constructie-, bereidings- en bewegingsprincipes gebruiken bij het ontwerpen van een constructie of bereiding. (6.13) Kunnen een constructieactiviteit of een bereiding correct uitvoeren. (6.14) Kunnen gebruik maken van hun kennis over en vaardigheid in techniek om een bereiding te maken en een constructie uit elkaar te halen of in elkaar te steken.

GESITUEERD IN EEN MOGELIJK SCHOOLTRAJECT		
NIVEAU	TITEL	KERN INHOUD
TWEEDE GRAAD	EEN SPINNENWEB MAKEN	Spannen – knopen
TWEEDE GRAAD	STOF TOT NADENKEN	Materiaalkennis: Pictogrammen - vuurproef
TWEEDE GRAAD	VRIENDSCHAPSBANDJE	Knopen – Vlechten Materiaalkennis: trekproef
DERDE GRAAD	EEN SLEUTELHANGER WEVEN	Knopen – Weven - Bindingen Materiaalkennis: vezel

LESVERLOOP

Deze activiteit sluit aan bij een zoekopdracht naar de geschiedenis van het textiel in Vlaanderen.

Boeken, tijdschriften en CD's worden gehanteerd. Er zijn ook infolders van verschillende textielmusea uit Vlaanderen aanwezig.

Heel wat info kan via het Internet in de klas worden gebruikt.

---

1. Probleem

Hoe maken we een gebruiksvoorwerp uit textiel?

---

2. Ontwerpen

Wetenschappelijk en technische informatie verzamelen

2.1. Onderzoek naar weefbinding

De leerlingen beschikken over een geweven lap textiel (keukenhanddoek, tafellaken, servet, ...)

In een klasgesprek wordt nagegaan hoe een lap textiel wordt gemaakt.

- spreken over de materie
- een verzameling van draden
- vastgehecht aan elkaar

Als individuele opdracht mogen zij door een textielloop kijken. Ze ontdekken bij hun lap dat er een bepaalde binding is. Deze binding mogen ze natekenen op een werkblad.

De leerkracht hangt tekeningen van de meest voorkomende bindingen op het bord. De bindingen zijn geëtiketteerd. De leerlingen vergelijken hun eigen tekening met de tekening op het bord. Ze noemen de binding bij de juiste naam: linnenbinding – panamabinding – keperbinding (zie infofiche)

2.2. Een weefgetouw als hulpmiddel

Klassikaal

De leerlingen bekijken twee videofragmenten over weefgetouwen: indiaanse cultuur – modern weefgetouw.

Ze bespreken en vergelijken beide fragmenten. De essentie van het weven wordt aangehaald: draden uit een of meerdere stoffen/kleuren verzamelen tot een geheel volgens een bepaald patroon en met een bepaalde binding.

In groepjes van 3

In de klas zijn allerlei attributen en foto's aanwezig: een schietspoel, een mini-weefgetouw, een kam, een weefpen, ...

De kinderen gaan in groepjes aan het werk. Ze onderzoeken de voorwerpen en proberen na te gaan waartoe die voorwerpen dienen of gediend hebben? Ze gebruiken daarbij boeken, Cd's en het Internet.

2.3 Gelijkenissen en verschillen

Een gemaakt weefmatje en een echt geweven mat worden vergeleken.

De aandacht gaat naar de vorm, de kleurschakering, de grootte, de gelijkmatigheid, de gebruikte binding.

Er zijn verschillende geweven voorwerpen aanwezig: een handtas, een riem, een gsmtasje, een sleutelhanger,

2.4 Demonstratiemoment

De leraar demonstreert hoe er kan geweven worden.

Hij doet dat met het weefraampje dat de kinderen zullen gebruiken. Afhankelijk van het gebruiksvoorwerp dat ze kiezen, kiezen ze straks een kleiner of groter model uit.

Op de demotafel liggen de schematische voorstellingen van de bindingen.

Tijdens het demonstratiemoment komen de termen kettingdraad, inslagdraad, schering en inslag, zelfkant, binding, weefbinding, gaalbinding, rafelen, knopen, weven, en giordesknop aan bod. (bijkomende info op achtergrondinformatie). De onderstreepte woorden kunnen als technische terminologie worden aangeleerd aan kinderen.

2.5 Een keuze maken

De kinderen kiezen uit een beperkt aanbod: een sleutelhanger – een tasje – een pottenlapje

3. Uitvoeren.

3.1 De klas (werkvloer) wordt georganiseerd.

De weeftechniek wordt in kleine groep (tutorsysteem) aangeleerd.

Terwijl de kleine groep bij de instructie betrokken is, zorgen de andere ervoor dat ze

- een eigen ontwerp hebben gemaakt
- in functie van hun ontwerp een weefraam maken met een gekozen stappenplan
- voldoende draden hebben afgemeten en geklost.

3.2 Aanleren en inoefenen van de weeftechniek met TUTORSYSTEEM (aan te passen naar eigen klassituatie).

De kinderen leren de techniek aan andere kinderen (kettingreactie).

De kinderen bekwamen zich in hun stiel zoals dat vroeger gebeurde. Ze doorlopen alle stadia.

- deken: je mag je eigen creaties maken, je kiest nieuwe leerjongens uit.
- meester: je bent meester, je kunt het en moet het leren aan anderen
- gezel: je mag meewerken, je moet de meester helpen.
- leerjongen: je mag alleen leren en kijken

Fase 1:

startfase

De leraar is deken en meester.

Hij kiest twee leerlingen als leerjongen.

De leerjongens worden gezel; 2 nieuwe leerjongens worden aangeduid.

De gezellen demonstreren terwijl de meester uitleg geeft, de leerjongens volgen.

De meester wordt deken.

Fase 2:

2 groepen/parallel naast elkaar werkend

De gezellen zijn meester van een groep

De leerjongens functioneren als gezellen van de nieuwe meester

De deken(hier nog leraar) duidt nieuwe leerjongens aan.

De gezellen demonstreren terwijl de meester uitleg geeft, de leerjongens volgen.

De meesters worden deken.

Fase 3:

4 groepen/parallel naast elkaar werkend

De dekens kiezen nieuwe leerjongens, de dekens beginnen hun werkstuk

idem

3.3 Individueel aan het werk met een stappenplan (in bijlage)

- Ze werken aan het gebruiksvoorwerp van hun keuze.
- Ze kiezen allerlei weeftouwen.
- Ze maken gebruik van de gekende bindingen.
- Ze bepalen zelf materie, grofheid en kleur.
- Ze volgen hun eigen tekening als concept bij het weven.

---

4. Evaluatie

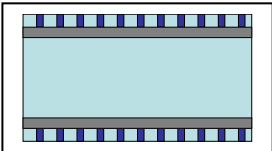
De afgewerkte producten worden tentoongesteld en krijgen een volgnummer.

De leerlingen beschikken over een checklist (bijlage). Ze onderzoeken en beoordelen twee werkjes.

1. Onder de textielloep

	Welk gebruiksvoorwerp bestudeer je?	
	Teken hiernaast wat je ziet door de textielloep. Wees nauwkeurig. Welke draden liggen boven de andere?	
	Welke binding werd hierbij gebruikt?	

2. Maak je eigen weefraam

STAP 1 Knip uit een stevig stuk karton een rechthoek. Kies de afmetingen in functie van je eigen werkstukje. - sleutelhanger: 7cm X 12 cm - tasje: 12cm x 15 cm - pottenlapje: 20cm x 20 cm	
STAP 2 Gebruik je meetlat en wees nauwkeurig. De bovenste en onderste rand van het karton verdeel je in delen van 0,5 cm. Op elk punt knip je met de schaar een sneetje van 0,5 cm lang.	
STAP 3 Verstevig de uiteinden van de sneetjes met kleefband om het scheuren tegen te gaan en beter werk te kunnen verrichten.	

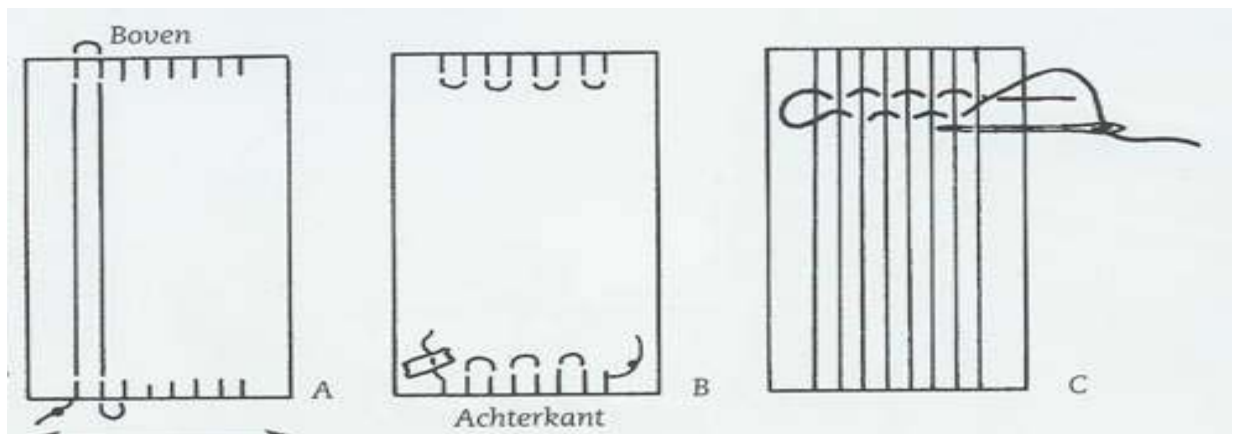
STAPPENPLAN

recto

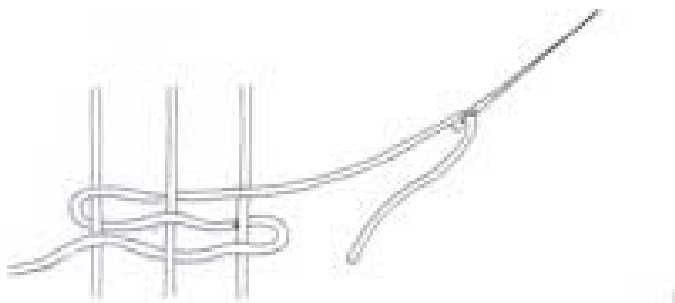
- 1. Neem een kettingdraad (stevig, katoen). Het uiteinde kleef je met een klein stukje kleefband op de achterkant van het weefwerk. Span de draad nu langs de sneetjes zodat je kettingdraden alleen aan de voorkant te zien zijn. Aan de achterkant zie je alleen lussen. (Zie tekening)**

OPGELET:

Span je kettingdraden overal even strak. Let daarbij op dat het karton strak blijft en niet bol gaat staan.

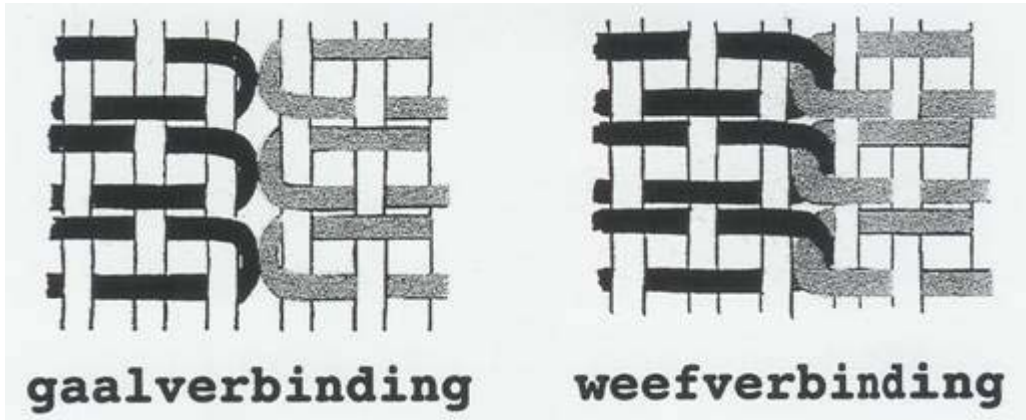

- 2. Neem nu je weefnaald of je plastic roerstaafje. Steek een wollen draad door het oog van de naald. Nu kan je beginnen weven. Stop de naald door de draden: 1 op, 1 neer, 1 op, 1 neer... (zie tekening) Kom je aan het einde, dan keer je om. Waar je de draad de vorige keer over de kettingdraden heen stopte, ga je er nu onderdoor.**

OPGELET: Leg de draden diagonaal in je weefwerk, voor je de draden aanduwt met een kam. Zo krijg je een recht weefwerk.

- 3. Wil je een tekening weven, dan leg je de tekening best onder de kettingdraden. Zo kan je de tekening nauwkeurig naweven. Met behulp van enkele verbindingen (zie tekening) kan je verschillende kleuren aan elkaar weven.**

- 4. In je weefwerk kan je ook de “giordesknop” gebruiken. Gebruik korte draden (10 à 12 cm) om de knopen te maken en vergeet niet om tussen de knopen te weven. Op de tekening zie je hoe je de knoop kan maken.**

- 5. Werk je werkstukje af.**

Kan er een sleutel aan je werkstukje hangen?

Kan er een voorwerp in je tasje? Kan het tasje ook dicht?

Kun je de pottenlap op een veilige manier gebruiken?

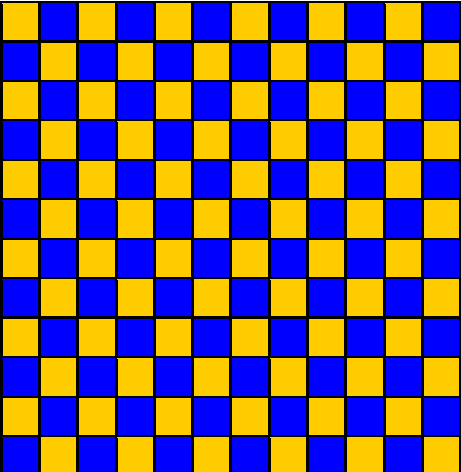
CHECKLIST

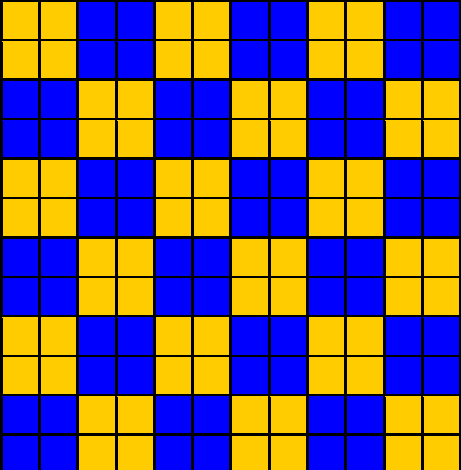
Evaluatie

Werkstuk nr.		Noteer hieronder je antwoord
VORM	1. Wat is gemaakt? Kun je het werkstuk benoemen als gebruiksvoorwerp?	
	2. Hoe werd de kleurschakering bereikt? Hoeveel kleuren werden gebruikt?	
	3. Hoe is het werkstukje afgeboord? Kies uit : los – genaaid – geknoopt	
MATERIE	4. Welke vezels werden vooral gebruikt? Kies uit: wol – katoen – synthetische vezels	
	5. Werd er vooral grof – fijn – zeer fijn geweven?	
	6. Is bij de keuze van de vezel rekening gehouden met de functionaliteit van het werkstuk?	
BINDING	7. Welke knopen kwamen aan bod?	
	8. Welke binding werd er gebruikt?	
	9. Zijn ze technisch goed uitgevoerd? Neen – matig- goed – zeer goed	
	10. Hoe dicht is het weefsel geknoopt? Kies uit : doorzichtig – luchtig – nauw aansluitend	
Mijn oordeel		

Infociche Binding

	LINNENBINDING of PLATBINDING
	Binding: 1 draad op, 1 draad neer.

	PANAMABINDING
	Binding 2 draden op, 2 draden neer.

	KEPERBINDING
	Binding 2 draden op, 1 draad neer.